

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ  
ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ**



**ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО  
ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ:  
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**Матеріали IV Міжнародної  
науково-практичної конференції**

*16-17 листопада 2023 року*

Київ 2023

УДК 332.36

Формування сталого землекористування: проблеми та перспективи : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 16-17 листопада 2023 р.). Київ : Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2023. 290 с.

Видання містить матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Формування сталого землекористування: проблеми та перспективи». Тематика конференції відображає комплексність, міждисциплінарність і багатовекторність проблем формування сталого землекористування та інноваційних підходів до їх вирішення. У тезах доповідей учасників представлено технічні, організаційні, економічні, екологічні та соціальні засади забезпечення формування сталого землекористування.

Матеріали збірника будуть корисними для фахівців у сфері землеустрою, геодезії, картографії, містобудування, геоінформаційних технологій та ін.

The publication contains materials of the IV International scientific-practical conference "Formation of sustainable land use: problems and prospects". The theme of the conference reflects the complexity, interdisciplinarity and multi-vector nature of the problems of sustainable land use formation and innovative approaches to their solution. The participants' reports present the technical, organizational, economic, environmental and social principles of ensuring the formation of sustainable land use.

The materials of the collection will be useful for specialists in the field of land management, geodesy, cartography, urban planning, geographic information technologies, etc.

Матеріали подано в авторській редакції

Materials are submitted in the author's edition

Рекомендовано до друку вченою радою  
Інституту землекористування Національної академії аграрних наук України  
(протокол № 11 від 23 листопада 2023 р.)

ISBN 978-617-8171-09-4

© Інститут землекористування НААН України, 2023  
The Institute of Land Management of National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, 2023

**Бондаренко І.В.**  
*студентка спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»*  
*Сумський національний аграрний університет*  
*м. Суми, Україна*

**Скляр Ю.Л.**  
*к.б.н., доцент*  
*Сумський національний аграрний університет*  
*м. Суми, Україна*

## **ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗЕМЛЕУСТРОЮ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИХ ТЕРИТОРІЙ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Природно-заповідні території та об'єкти є важливим елементом землеустрою, оскільки вони допомагають забезпечувати стале і раціональне використання земельних ресурсів та збереження природної спадщини для майбутніх поколінь. Оцінка ефективності землеустрою на територіях природно-заповідного фонду стає надзвичайно важливою. Актуальність теми, обумовлена рядом нижче вказаних чинників.

По-перше, природно-заповідні території мають велике значення для збереження біорізноманіття та забезпечення екологічного балансу. Ефективний землеустрій на цих територіях допомагає забезпечити оптимальне використання природних ресурсів, підтримку екосистем та збереження унікальних видів та природних ландшафтів.

По-друге, проблеми землеустрою на природно-заповідних територіях можуть включати конфлікти між різними зацікавленими сторонами, можливість завдання шкоди екосистемам, несанкціоновану забудову та інші порушення.

Оцінка ефективності землеустрою стане важливим інструментом для виявлення проблем та визначення шляхів їх вирішення.

По-третє, зміна клімату та людська діяльність часто призводять до змін на територіях природно-заповідного фонду. Тому, необхідно оцінювати ефективність землеустрою, щоб адаптувати його до нових умов та забезпечити сталість функціонування природних територій з особливою охороною.

Оцінка ефективності землеустрою на природно-заповідних територіях є предметом досліджень вітчизняних та закордонних науковців в галузі землевпорядкування, екології та регіонального розвитку [1-3]. Їх роботи сприяють розумінню проблем та перспектив у галузі оцінки ефективності землеустрою таких територій та розробці стратегій для збереження їхніх унікальних природних комплексів. Вони допомагають розвивати наукову базу та практичні підходи до управління землеустроєм та збереження біорізноманіття в Україні.

Оцінка ефективності землеустрою на територіях природно-заповідного фонду України зазвичай включає в себе низку серйозних проблем та викликів. Зазначені проблеми згруповано в таблиці 1.

Україна має унікальну природну спадщину, яка потребує особливої уваги щодо збереження та сталого управління. Розробка та реалізація стратегій для оцінки та покращення ефективності землеустрою є надзвичайно важливим завданням, зокрема в умовах військового стану. Збереження природи на природно-заповідних територіях сприяє забезпеченню біорізноманіття та сталості екосистем, що є важливим завданням сучасності для забезпечення довготривалого та сталого розвитку майбутніх поколінь.

*Таблиця 1*

**Проблеми оцінки ефективності землеустрою природно-заповідних територій України**

№	Проблема	Сутність проблеми
1	Військові дії	військові дії мають суттєвий вплив на території та об'єкти природно-заповідного фонду, призводячи до знищення природних комплексів, забруднення навколишнього середовища та обмеження доступу до цих територій
2	Зміни у власності і праві власності	події в Україні призвели до змін у правах власності на землю. Це може, через зміну власників та користувачів земельних ділянок, вплинути на землеустрій та управління природно-заповідними територіями
3	Недостатні ресурси	природно-заповідні території часто стикаються з обмеженими фінансовими ресурсами для здійснення необхідних оцінок, моніторингу та розробки й впровадження необхідних для їхнього розвитку проєктів
4	Конфлікт інтересів	на територіях природно-заповідного фонду можуть перетинатися різні інтереси, включаючи туризм,

		рекреацію, місцеве населення, сільськогосподарську та промислову діяльність, охорону довкілля. Конфлікти між цими інтересами можуть бути складними для вирішення
5	Законодавчі обмеження	законодавство, яке регулює діяльність на територіях природно-заповідного фонду певною мірою обмежує можливості землеустрою та управління
6	Співпраця та моніторинг	неузгодженість у співпраці між різними організаціями, урядовими структурами та громадськістю для забезпечення ефективного моніторингу та управління.

Перспективи оцінки ефективності землеустрою на природно-заповідних територіях в Україні мають великий потенціал для збереження природної спадщини та біорізноманіття. Слід зазначити, що впровадження сучасних геоінформаційних систем, дистанційного зондування та інших технологій дозволить збирати точні дані та ефективно аналізувати стан природи [4]. Залучення громадськості та місцевого населення до процесу оцінки та управління природно-заповідними територіями сприятиме вирішенню конфліктів і підтримці діяльності по збереженню природи. Багато природно-заповідних територій в Україні мають не лише загальнодержавне, а й міжнародне значення, і співпраця з міжнародними організаціями та іншими країнами сприятиме збереженню цих територій. Перспективним є й розвиток співпраці між різними організаціями, урядовими структурами та громадськістю для розробки спільних стратегій та планів дій управління землями природно-заповідного фонду.

Оцінка ефективності землеустрою на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду є постійним процесом, і вона повинна бути адаптована до конкретних умов кожного регіону. Важливо впроваджувати сучасні підходи та стратегії, які підсилюють співпрацю між різними зацікавленими сторонами, використовувати передові технології для моніторингу, аналізу та сприяти покращенню стану територій природно-заповідного фонду. Природно-заповідні території виступають як вирішальні фокуси збереження ландшафтного та біорізноманіття, є важливою складовою екологічного каркасу регіонів й значною мірою визначають подальший стан довкілля та екологічного балансу. Таким чином, вони є предметом особливої уваги та постійних наукових досліджень.

#### Список використаних джерел

1. Третяк А. М., Третяк В. М., Скляр Ю. Л., Капінос Н. О., Третяк Н. А. Концепція державної програми розвитку земельних відносин в Україні на період до 2030 року. *Агросвіт*. 2020. № 19-20. С. 24–31. DOI: 10.32702/2306-6792.2020.19-20.24
2. Купріянич І. Факторний аналіз загроз та ризиків екологічної безпеки сільськогосподарського землекористування. *Економічний дискурс: міжнародний науковий журнал*. 2020. № 1. С. 7-15.

3. Смирнова С. М., Мась А. Ю., Коваль А. О. Європейський досвід землекористування природно-заповідного фонду. Економіка та держава. 2021. №1. С. 77-82.

4. Kostiantyn Mamonov, Roman Vyatkin, Iurii Sclyar, Kanivets O.M., Kapinos N.O. Formation of the monitoring and use of the GIS land objects of the natural reserve fund of regions. Scientific research of the XXI century. Volume 2: collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California: GS publishing service, 2021. P 220 – 230 (312 p.) DOI: 10.51587/9781-7364-13302-2021-002

### **Assessment of the effectiveness of land management in nature-reserved territories: problems and prospects**

*Abstract. Nature-reserved territories are an important component of land management, playing an important role in ensuring sustainable and rational use of land resources and preserving natural heritage for future generations. To achieve these goals, assessing the effectiveness of land management in protected areas becomes extremely important. The paper analyzes the range of problems related to the assessment of land management efficiency in such zones and highlights their importance for nature and biodiversity conservation.*